

Year in review 2023

Енергетика та природні ресурси

ARZINGER 20 YEARS

СХВАЛЕНО ЕНЕРГЕТИЧНУ СТРАТЕГІЮ УКРАЇНИ ДО 2050 РОКУ

Електроенергія

Протягом 2023 року Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – **НКРЕКП, Регулятор**) **було прийнято ряд наступних рішень:**

- Внесено зміни до Ліцензійних умов з виробництва електричної енергії, відповідно до яких виробництво електричної енергії мобільними електростанціями не потребуватиме отримання ліцензії з виробництва електричної енергії.
- Побутовим і непобутовим споживачам надано можливість продавати вироблену електроенергію будь-якому постачальнику електричної енергії за вільним договором та за договірною ціною.
- Схвалено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії малою системою розподілу.
- Затверджено зміни до Кодексу систем розподілу в частині забезпечення приєднання електростанцій до систем розподілу електроенергії, яким врегульовано процедури приєднання електростанцій до мереж.

REMIT

2 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», що впроваджує положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку (**REMIT**).

Протягом 2023 року Регулятором було розпочато впровадження вторинного законодавства на вимогу регламенту REMIT, **a саме:**

- Затверджено Порядок реєстрації учасників оптового енергетичного ринку та розпочато процес формування реєстру об'єктів електроенергетики та електроустановок споживачів і реєстру гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.
- Затверджено Порядок (методику) визначення розміру штрафів, які накладаються Регулятором.

Відновлювальні Джерела Енергії

НКРЕКП врегульовано процедуру входу/виходу з/із балансуєчої групи Гарантованого покупця, у тому числі об'єктів генерації із «зеленим» тарифом.

27 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України», який передбачає наступні **основні зміни:**

- Гарантії походження «зеленої» електроенергії. Наявність таких гарантій підтвердить, що електроенергія виробляється з відновлювальних джерел, і тому товари, виготовлені з використанням цієї енергії, будуть звільнені від ввізного податку при ввезенні до країн ЄС з 2026 року.
- Право виробникам «зеленої» електроенергії самостійно продавати свою електричну енергію на ринку, а доплату здійснюватиме Гарантований Покупець. Доплата визначається як різниця між «зеленим» тарифом і ринковою ціною.
- Впровадження механізму самовиробництва для споживачів, а неспожиті надлишки електроенергії можна буде відпускати в мережу по вільних ринкових цінах.
- Збереження стимулів для відновлювальної енергетики та запровадження опції Net Billing для домогосподарств.
- Право об'єктів відновлювальної енергетики продавати електроенергію на сусідні підприємства в періоди аварійних або планових обмежень у енергосистемі.
- Можливість для «Гарантованого Покупця» здійснювати експорт української «зеленої» електроенергії (на загальноринкових умовах). За рахунок виручених від експорту коштів частково покриватиметься оплата «зеленого» тарифу. Це допоможе ефективніше продавати електроенергію у період профіцитів.
- У газовому секторі, цим законопроектом передбачається внесення зміни до регулювання реєстру біометану для поширення дії режиму гарантій походження біометану не лише на трубопровідний ресурс, а й стиснений та зріджений біометан.

Газ

7 квітня 2023 року Регулятор оголосив про сертифікацію АТ «УКР-ТРАНСГАЗ» як оператора газосховища.

Завдяки цьому рішенням європейські компанії змогли зберігати газ за вигідними цінами, а Україна залучала додаткові кошти для зміцнення своєї енергетичної безпеки.

НКРЕКП було прийнято постанову «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо сприяння розвитку виробництва біометану».

Введення відповідних змін до Кодексу газотранспортної системи та Кодексу газорозподільних систем, що стосуються поліпшення умов доступу виробників біометану до газової інфраструктури та зниження технічних обмежень на передачу біометану до газорозподільної системи, буде стимулювати зростання виробництва біогазу.

Корисні копалини

Уряд затвердив **перелік ділянок надр стратегічних корисних копалин, що надаватимуться в користування на умовах укладення угод про розподіл продукції.**

Кабінет Міністрів України затвердив перелік ділянок надр (родовищ корисних копалин), які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, що надаватимуться в користування шляхом проведення конкурсів на укладення угод про розподіл продукції.

Перелік містить 26 ділянок надр з покладами таких корисних копалин: літєві, титанові, уранові руди і солі калійні. В останні роки попит у світі на них значно підвищився, зокрема для використання в автомобільній, електротехнічній, комп'ютерній і телекомунікаційній галузях.

Внесено зміни до Порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів на користування надрами. Збільшено розміри гарантійних внесків для участі в аукціоні для лотів з наступними корисними копалинами:

Вид корисних копалин	Стара ціна	Нова ціна
Корисні копалини, що мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави	5 млн грн	20 % від початкової ціни лота, але не менше 10 млн грн
Вуглеводні	10 млн грн	20 млн грн
Пісок	20 % від початкової ціни лота	2 млн грн
Усі інші корисні копалини (крім лота з продажу спеціального дозволу на геологічне вивчення, в тому числі дослідно-промислово розробку, видобування підземних вод (у тому числі мінеральних) для всіх потреб	500 тис грн	1 млн грн

Для кожного повторного аукціону суми гарантійного внеску збільшуються в 2 рази для першого повторного аукціону, в 5 разів для другого повторного аукціону та в 15 разів для кожного подальшого повторного аукціону.

Затверджено низку постанов з боку КМУ, розроблену на виконання вимог [Закону України від 1 грудня 2022 року № 2805-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами».](#)

Зокрема, якими передбачено:

- Перелік складових єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами, загальні засади її функціонування, а також процедуру та вимоги щодо її ведення.
- Форми звітності щодо обліку запасів корисних копалин, відомості про заяви на отримання, продовження строку дії, внесення змін до спецдозволів, каталог відомостей про геологічну інформацію, протоколи ДКЗ України, а також інформація про державну реєстрацію геологорозвідувальних робіт, про ділянки надр, запропоновані для отримання надр у користування шляхом проведення аукціонів та на умовах УРП та інше.
- Порядок ведення Державного реєстру спеціальних дозволів на користування надрами.

Прийняття та набрання чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії». У профільному комітеті вважають, що його ухвалення створить можливості для оптимізації структури ринку виробництва електроенергії з альтернативних джерел, сприятиме зниженню цінового навантаження на споживачів електроенергії в Україні, покращить інвестиційну привабливість держави та **сприятиме зниженню енергетичної залежності України.**

Участь буде обов'язковою для проєктів:

- з **2020 р.** – СЕС більше 10 МВт та ВЕС більше 20 МВт;
- з **2021-2022 р.** – СЕС більше 5 МВт та ВЕС більше 20 МВт;
- з **2023 р.** – СЕС більше 1 МВт і ВЕС більше 3 МВт.

Додатково передбачається **надбавка до 10%** до аукціонної ціни за використання обладнання українського виробництва.

Окрім того, законопроєктом передбачається:

- збільшити потужність встановлення СЕС та ВЕС приватних домогосподарств із 30 кВт до 50 кВт;
- спростити процедуру отримання «зеленого» тарифу для електроенергії із СЕС потужністю до 500 кВт на дахах, фасадах капітальних будівель, споруд;
- забезпечити прозорість приєднання «зелених» об'єктів шляхом введення строковості технічних умов на підключення до мереж.

Ринок електричної енергії України зазнає змін на підставі «Проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо врегулювання питань забезпечення безпеки постачання електричної енергії». Проєкт Закону було розроблено з метою посилення контролю і впливу держави за додержанням учасниками ринку електричної енергії законодавчих вимог в галузі електроенергетики в частині забезпечення надійного (безперервного) та безпечного постачання електричної енергії споживачам.